

Arvoisa Konkordia-liiton jäsen.

Konkordia-liitto perustettiin v. 1885 ehdoin tahdoin kielellisesti neutraaliselle pohjalle. Ja tähän päivään saakka on apurahojen jaossa seurattu tätä periaatetta ilman että koskaan olisi valittu vääryyttä tapahtuneen.

Konkordia-liiton vuosikokouksessa 1911 tuli kuitenkin sellainen päätös hyväksytyksi, että niin pian kuin rahastot olivat kasvaneet 200,000 mk:n suuruiseksi, oli jako tehtävä, jolloin puolet pääoman koroista oli lankeava ruotsinkielisille, puolet suomenkielisille hakijoille. Siten oli kielellinen neutraalisuus hävitetty liiton keskuudesta.

Mutta siihen ei asia päättynyt. Viisi liiton jäsentä piti tätä rahastojen jakoa puolinaisena toimenpiteenä, ja sen vuoksi he 1913 vuoden vuosikokouksessa ehdoittivat itse liiton jakamista kahteen osaan, ruotsalaiseen ja suomalaiseen, joilla kummallakin olisi 100,000 mk:n pohjarahasto. Haa-raosastot eivät kuitenkaan olleet ehtineet ottaa tätä muutosehdotusta harkittavakseen, kun uusi ohjelmaehdotus yllätti heidät: Konkordiaa ei haluttu enää jakaa kahtia, vaan se oli hajoitettava, s. o. sen tuli kokonaan lakata toimimasta. Toinen 100,000 mk:n suuruinen rahasto oli annettava Ruotsalaiselle, toinen yhtä suuri rahasto Suomalaiselle Kirjallisuuden seuralle ja lahjoitukset palautettavat elossa oleville lahjoittajilleen.

Tämä toimenpide, jonka tarkoituksena oli hajottaa kunniakas liitto ja vahingoittaa sen alkuperäisiä tarkoituksia, ei ole voinut olla herättämättä hämmästyä ja paheksumista allekirjoittaneiden Konkordia-liiton jäsenten parissa. Ensi sijassa on täten loukattu yhteisen sivistystyön periaatetta. Jos nyt Konkordia-liittoa uhkaa hajaannus ja häviö, vaikkei liiton toiminta ole antanut siihen vähintäkään aihetta, niin voidaan syystä peljätä, että kaikki yhteistyö molempien kieliryhmien kesken tästä lähtien aloitettaisiin epäluulolla ja jatkettaisiin riitaisin mielin, kunnes se hyvinkin läheisessä tulevaisuudessa näyttäytyisi mahdottomaksi.

Toiseksi on vaikea käsittää, että entiset Konkordia-liiton hartaat jäsenet ovat tahtoneet erikoisharrastusten vuoksi tuhota tähän asti menestyksellisen liiton tulevaisuuden. Sen rahastot kasvavat vuosi vuodelta, kun osa korkovaroista aina liitetään pääomaan. Mutta viime vuosina on vain harvoja uusia jäseniä liittynyt siihen, sillä uusien nimien hankkimista on hoidettu leväperäisesti, ja seurausena on ollut se, että miltei koko nuorempi sukupolvi on jäänyt vieraaksi liiton työlle. Ei pitäisi kuitenkaan olla vaikeata saada uusia voimia, jotka olisivat halukkaita kannattamaan sen kauniita tarkoituksia. Siten voitaisiin tulevaisuudessa muodostaa yhä useampia rahastoja ja jakaa yhä useampia apurahoja, ja Konkordia-liitto voisi kokonaisuudessaan muodostua hyvinkin tärkeäksi sivistystekijäksi, meidän oloihimme nähden yhdenvertaiseksi kuin samanikäinen ja Ruotsin kulttuuri-työlle niin tärkeä Fredrika Bremer-liitto Tukholmassa.

Onko meillä kovia kokeneessa maassamme varaa tuhlata voimiamme keskinäiseen eripuraisuuteen ja siten heikentää sivistystyötämme sen sijaan että yhtyisimme harrastamaan yhteisiä tarkoituksia?

Mahdotonta on arvioida mihinkä sen askeleen seuraukset johtavat, jonka Konkordia-liiton keskushallituksen enemmistö viimeisellä päätöksellään on ottanut. Siitä pitäisi kuitenkin jokaisen Konkordia-liiton jäsenen olla selvillä, mutta meillä on syytä olettaa, ettei niin ole laita. Jo se seikka, että toinen muutosehdotus on seurannut toistansa, on ollut omansa saattamaan ymmälle kaikkein valppaimmatkin. Sitä paitsi on näiden molempien viimeisten ehdotusten perusteluja vastaan tehty

ankaria vastaväitteitä, onpa vielä keskushallituksen vähemmistö selittänyt, »ettei hajoittamiseen ole ollut mitään päteviä syitä, jos, niinkuin luonnollista olisi, pidettäisiin Konkordia-liiton tähänastisen tehtävän edistämistä silmällä.»

Me ymmärrämme kyllä, miten vaikea on niiden, jotka asuvat loitolla niistä pääkaupungin piireistä, joiden keskuudessa asiasta on kiihkeästi väiteltä, saada selvää käsitystä kysymyksen sisimmästä tarkoituksesta. Sen mukaan mitä usealta taholta on kuultu, ovat monet jäsenet sekä kaupungeissa että maaseudulla toimineet ottamatta asiasta tarkempaa selkoa, ja antaneet avoimen valtakirjan käytettäväksi jakoehdoituksen hyväksi, olematta edeltäpäin täysin selvillä siitä, että sitä lopullisessa äänestyksessä tullaan käyttämään hajoitusehdoituksen hyväksi. Koska tämä viimeksi mainittu ehdotus keskushallituksen puolelta julaistiin vasta maaliskuun 3 p:n jälkeen, on meillä syytä olettaa, että monet Konkordia-liiton jäsenet pitävät sitä lievimmin sanoen kovin hätäisenä voimatta käsittää miksi liitto näin aivan äkkiä tahtoisi tuhota itsensä.

Me käännyimme täten Teidän puoleenne, arvoisa Konkordia-liiton jäsen, kehoittaen Teitä, jos Te, samoin kuin me allekirjoittaneet, paheksutte liiton hajoittamista, lähettämään ennen huhtikuun 15 p:ää kaksi täytettyä valtakirjaa, toisen vuosikokousta varten, huhtikuun 18 p:ksi, toisen sen jälkeen kokoonkutsuttua ylimääräistä kokousta varten, käytettäväksi näissä kokouksissa Konkordia-liiton hajoittamisehdotusta vastaan. Me huomautamme erityisesti, että siinä tapauksessa, että Te olisitte jo antanut valtakirjan toista tarkoitusta varten, mutta sittemmin olisitte tullut toiseen vaikaumukseen, myöhemmin päivätty ja asianmukaisesti todistettu valtakirja kumoo aikaisemman. Aikaisemman päätöksen muuttamiseen on jokaisella jäsenellä laillinen oikeus, ja tätä oikeutta on käytettävä, jotta ei tulisi edistäneeksi asiaa, jota lähemmin harkittua on mahdoton hyväksyä.

Valtakirjat ovat asetettavat ja osoitettavat jollekulle allekirjoittaneista, joka asuu Helsingissä.

Helsingissä 3 p. huhtikuuta 1914.

Adolf v. Bonsdorff, Boxbacka.
Hildur Brummer, Yrjönkatu 23.
Edith von Fieandt, L. Satamakatu 2.
Aina Gadolin, L. Satamakatu 2.
Ida Aspelin-Haapkylä, Merikatu 1.
Lucina Hagman, Kirkkokatu 12.
Tekla Hultin, Kruunuvuorenkatu 9.

Ester Hällström, Töölöönkatu 3.
Olga Idman, Luotsikatu 1.
Anna Qvist, Viipuri.
Betsey Qvist, Viipuri.
Hedvig Ståhlberg, Tektaankatu 4.
Mathilda v. Troil, Yrjönkatu 24.
O. E. Tudeer, Merimiehenkatu 6.

Ärade Konkordiamedlem.

Då Konkordiaförbundet grundades 1885, skedde detta medvetet på språkligt neutral grund. Och intill denna dag har vid stipendiernas utdelning samma ståndpunkt vidhållits utan att någonsin en klagan hörts över någon orättvisa.

På Konkordiaförbundets årsmöte 1911 genomdrevs emellertid beslutet att, så snart fonderna uppgå till 200,000 mk, en delning skulle ske, varvid räntorna för den ena hälften av kapitalet skulle tillfalla svenskspråkiga, räntorna för den andra hälften åter finskspråkiga sökande. Härmed var den språkliga neutraliteten uppgiven inom förbundet.

Men det stannade ej härvid. Fem medlemmar av förbundet ansågo snart delningen av fonderna vara en halvmesyr, varför de vid årsmötet 1913 inlämnade ett förslag om delning av själva förbundet i ett svenskt och ett finskt, vardera med ett grundkapital av 100,000 mk. Filialerna hade emellertid ännu icke hunnit taga detta ändringsförslag i omprövning, förrän ett nytt program öfverraskade dem: Konkordia skulle ej mer delas, det skulle upplösas, d. v. s. helt och hållet upphöra att vara till. Den ena fonden av 100,000 mk. skulle överlämnas åt Svenska, den andra lika stora fonden åt Finska litteratursällskapet och donationerna återlämnas åt de givare, som ännu äro i livet.

Detta tillvägagående, som resulterar i upplösandet av ett ärorikt förbund och i skadandet av dess ursprungliga syften, har ej kunnat annat än väcka förvåning och ogillande hos undertecknade medlemmar av Konkordia. Främst är det det gemensamma kulturarbetets princip som härigenom kränkts. Om engång Konkordia hotas av splittring och förödelse, utan att förbundets verksamhet givit därtill minsta anledning, kan man ej då befara, att även allt annat samarbete mellan de två språkgrupperna härefter komme att inledas med misstro och fortsättas med split för att i en snar framtid visa sig omöjligt?

Det är dessutom svårt att förstå, att fordom hängivna medlemmar av Konkordia på grund av specialintressen vilja omintetgöra det hittills framgångsrika förbundets framtid. Dess fonder växa år från år med en del av räntemedlen. Under senare tider ha endast ett fåtal nya medlemmar anslutit sig, beroende på ett slappt arbete på samlande av nya namn, varav följden blivit, att så gott som hela den yngre generationen nu står främmande för Konkordia. Det borde emellertid ej vara svårt att för dess vackra syften vinna ständigt nya offervilliga. På detta sätt skulle i framtiden allt flere fonder kunna bildas och allt flere stipendier utdelas och Konkordia i sin helhet bli en kulturfaktor av hög rang, i våra förhållanden jämförlig med det lika gamla och för kulturarbetet i Sverige så viktiga Fredrika Bremer-förbundet i Stockholm.

Ha väl vi i vårt hårt prövade land råd att öda våra krafter på inbördes split och därigenom försvaga våra kulturföretag i stället för att samlas kring dem och gemensamt befordra dem?

Konsekvenserna av det steg Konkordiaförbundets centralstyrelses majoritet genom sitt sista förslag har tagit, gå så långt, att de ej kunna överskådas. Detta bör emellertid varje Konkordiamedlem vara medveten om, och vi ha skäl att antaga, att så ej är fallet. Redan den omständigheten, att det ena ändringsförslaget avlöst det andra, har varit ägnad att förbrylla t. o. m. den mest vaksamma. Dessutom har den motivering, som för båda de sista förslagen framställts, varit föremål för starka invändningar, ja minoriteten i Centralstyrelsen förklarar, att en upplösning »icke påkallas av några hållbara skäl, om hänsyn tages, såsom sig bör, till ett befordrande av Konkordias hittillsvarande uppgift.»

Vi förstå att det är ytterst svårt för dem, som bo långt avlägsna från de huvudstadskretsar, inom vilka diskussionens vågor gå höga, att göra sig ett rätt begrepp om vad frågan innerst gäller. Enligt vad från flere håll försports, ha många medlemmar såväl i stad som på landet handlat på god tro och lämnat sin fullmakt in blanco att användas för delningsförslaget, utan att vara på förhand fullt medvetna om, att den vid den slutliga omröstningen komme att användas för upplösningsförslaget. Då det sistnämnda i egenskap av centralstyrelsens förslag offentliggjorts först efter d. 3 mars, ha vi skäl att antaga, att många Konkordiamedlemmar måste anse detta sistnämnda förslag minst sagt förhastat och ej kunna förstå, varför förbundet helt plötsligt skall ointetgöra sig självt.

Vi vända oss härmed till Er, ärade medlem av Konkordia, med en uppmaning, att ifall Ni, i likhet med undertecknade, ogillar upplösningen av förbundet, före d. 15 april insända tvenne ifyllda fullmakter, den ena avsedd för årsmötet d. 18 april, den andra för det därefter sammankallade extra mötet, för att vid dessa möten användas mot förslaget till Konkordias upplösning. Vi påpeka särskilt, att i händelse Ni redan givit Er fullmakt i motsatt syfte, men senare kommit till annan övertygelse, en senare daterad och i behörig ordning bevitnad fullmakt upphäver en tidigare given. Till en ändring av tidigare beslut har nämligen var och en medlem full juridisk rätt och bör begagna sig därav för att ej låna sig åt något, som vid närmare övervägande måste anses förkastligt.

Fullmakterna böra ställas på och adresseras till någon af undertecknade, som är bosatt i Helsingfors.

Helsingfors, d. 3 april 1914.

Adolf v. Bonsdorff, Boxbacka.
Hildur Brummer, Georgsgatan 23.
Edith von Fieandt, V. Hamngatan 2.
Aina Gadolin, V. Hamngatan 2.
Ida Aspelin-Haapkylä, Havsgatan 1.
Lucina Hagman, Kyrkogatan 12.
Tekla Hultin, Kronbergsgatan 9.

Ester Hällström, Tölögatan 3.
Olga Idman, Lotsgatan 1.
Anna Qvist, Viborg.
Betsey Qvist, Viborg.
Hedvig Ståhlberg, Fabriksgatan 4.
Mathilda v. Troil, Georgsgatan 24.
O. E. Tudeer, Sjömansgatan 6.